

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Природничо-географічний факультет
Кафедра біології

ДИПЛОМНА РОБОТА
на тему: **МЕДИКО-СОЦІАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДЛІТКІВ З
ДЕРМАТО-КОСМЕТОЛОГІЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ**

Студентки 4ЖБХ групи
Галузі знань 0401. Природничі науки
Спеціальність 6.040102 – Біологія*
Куц Богдани Олександрівни
Науковий керівник: доцент кафедри біології,
кандидат біологічних наук Гудзевич Л.С.

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця –2016

АНОТАЦІЯ

В роботі представлений різносторонній аналіз проблеми дерматокосметологічних захворювань серед підлітків, дані про спосіб життя, середовище, поведінку, активність, яку виявляють підлітки Вінницької області в лікуванні та підтримці стану свого здоров'я на належному рівні. У ході дослідження було розроблено шляхи оптимізації та рекомендації для вирішення проблеми, а також сформовано опитувальник, який дає змогу зібрати та проаналізувати відповідні дані.

Структура та обсяг роботи. Робота викладена на 80 сторінках друкованого тексту, ілюстрована 7 таблицями, 13 рисунками та 7 фото, що містяться в «Додатках» (А, Б, В, Д та Е), список використаних джерел складається з 66 джерел. Робота містить вступ, 3 розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Ключові слова: підлітки, дерматокосметологічна патологія, захворюваність, фактори ризику.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Медико-соціальні проблеми дерматологічної і косметологічної патології у дітей та підлітків (огляд літератури)	6
1.1 Історичний розвиток та наукові школи дослідження проблеми	7
1.2 Сучасне уявлення про стан, характер, підходи та тенденції дермато-косметологічних патологій	10
1.3 Медико-соціальна характеристика умов та способу життя сучасних підлітків.....	25
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	29
2.1 Матеріали дослідження.....	29
2.2 Методи дослідження.....	32
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ.....	34
3.1 Динаміка захворювань шкіри та підшкірної клітковини у підлітків.....	34
3.2 Поширення захворювань шкіри та підшкірної клітковини за результатами медичних оглядів.....	37
3.3 Стан, якість та шляхи оптимізації дермато-косметологічної допомоги підліткам.....	43
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	49
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Питання охорони здоров'я молодого покоління – проблема, що є найбільш актуальною у медико-соціальній програмі суспільства. Її розв'язання обумовлює майбутні перспективи розвитку нації, її оборонний, трудовий, інтелектуальний, репродуктивний потенціал. Перспективи суспільства щодо здоров'я у найближчому майбутньому визначає стан здоров'я сучасних підлітків.

Проблема дослідження. Сьогодні спостерігають несприятливі демографічні тенденції: зберігаються високі рівні захворюваності підліткового населення, посилюється хронізація хвороб у дитячому віці, збільшується кількість підлітків, що належать до груп високого медико-соціального ризику. Тенденцію до розвитку негативної динаміки можна простежити на теренах всієї України, зокрема, і на території Вінницької області.

Особливість підліткового віку – це ймовірний дисбаланс в психологічному самопочутті й соціальному благополуччі. У зв'язку з тим, що цей період життя характеризується підвищеною сприйнятливістю до питань зовнішності, проблема виникнення патологій на обличчі, шиї тощо стає досить гострою. Велике значення мають індивідуальні дані пацієнта, тривалість захворювання, спадкова схильність, попереднє лікування і його результати, супутні захворювання та ін.

Мета. На основі поглибленого аналізу поширення дермато-косметологічних захворювань, факторів ризику, умов та способу життя, оцінки якості спеціалізованої допомоги категорії пацієнтів розробити комплекс рекомендацій, спрямованих на покращення профілактичної допомоги підліткам із дермато-косметологічною патологією.

Для реалізації вказаної мети були поставлені **наступні завдання:**

1. Проаналізувати динаміку захворюваності підлітків хворобами шкіри і підшкірної клітковини та поширення дермато-косметологічної патології за даними медичних оглядів;

2. Оцінити умови і спосіб життя учнів старших класів у зв'язку з факторами ризику.

3. Встановити чинники ризику умов і способу життя, що впливають на формування дермато-косметологічних захворювань.

4. Розробити практичні рекомендації, спрямованих на покращення профілактичної допомоги підліткам із дермато-косметологічною патологією.

Методи дослідження: для експериментальної оцінки медико-соціальної характеристики підлітків використано спеціально розроблену анкету-опитувальник, що використана в ході анонімного опитування 500 респондентів. Для обрахунку інтерпретованих даних використані статистичні формули для визначення середньої арифметичної, середнього квадратного відхилення σ та коефіцієнта варіації.

Актуальність теми. Сьогодні спостерігають несприятливі демографічні тенденції: зберігаються високі рівні захворюваності підліткового населення, посилюється хронізація хвороб у дитячому віці, збільшується кількість підлітків, що належать до груп високого медико-соціального ризику. Тенденцію до розвитку негативної динаміки можна простежити на теренах всієї України, зокрема, і на території Вінницької області.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що воно є першим на теренах регіону та не має аналогів за обраним профілем. Статистичні дослідження, що проводились до теперішнього часу не містять відповідних повних даних. В роботі представлений різносторонній аналіз проблеми дермато-косметологічних захворювань серед підлітків. На фоні отриманих даних про спосіб життя, середовище, поведінку, активність, яку виявляють підлітки в лікуванні та підтримці стану свого здоров'я на належному рівні можна скласти

медико-соціальну характеристику молоді Вінницької області. Крім того, можна сформувати картину стану заходів профілактики, рівня медичної допомоги та охорони здоров'я загалом на обраній території. У ході дослідження було розроблено шляхи оптимізації та рекомендації для вирішення проблеми, а також сформовано опитувальник.

Науково-практична значущість роботи полягає в отриманих відомостях про стан та тенденції, характер та деякі особливості поширення дермато-косметологічних патологій серед підлітків. Виконання завдань дає змогу оцінити стан проблеми, вжити заходів, що створили б сприятливе середовище для покращення умов та якості життя, здійснення заходів з попередження та поширення патологій, розробки шляхів оздоровлення молоді.

Апробація результатів дослідження: основні положення дипломної роботи надруковані у збірнику наукових праць ВДПУ «Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук» (м.Вінниця), у збірнику тез підсумкової наукової конференції Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт (м.Чернівці) та у матеріалах XII Міжнародної конференції «Ключові проблеми сучасної науки-2016» (м.Софія).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азбука харчування /Під ред. Ткаченка С.К, Мартинюка І.О.- Львів; Світ, 1995.- С.5-44.
2. Антонік В.І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Навчальний посібник./ В.І. Антонік, І. П. Антонік, В.Є. Андріанов. – К.: Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
3. Берзінь В. І. Концептуальні питання розвитку гігієни дітей та підлітків на сучасному етапі / В. І. Берзінь, Р. Т. Бевз, М. М. Баранова [та ін.] // Матер. XIV з'їзду гігієністів України. — К., 2004. — С. 217—218.
4. Василенко Н. Ю. Основы социальной медицины: учеб. пособие / Н. Ю. Василенко. – Владивосток: ТИДОТ ДВГУ, 2004. – 129 с.
5. Верхогляд И.В.Современная антипаразитная терапия демодекоза/ И. В. Верхогляд //Клиническая дерматология и венерология. – 2006.–№4.– С. 89-90.
6. Вітріщак С.В. Становлення та розвиток гігієни дітей та підлітків в Україні / С.В. Вітріщак, С.В. Жук, О.Л. Савіна, О.В. Саніна, Г.В. Клименко // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Медицина. - 2011. - Вип. 3. - С. 183-187.
7. Вплив сім'ї на психоемоційний стан підлітка /З.А.Шкіряк-Нижник, Н.В.Числовська, Л.М.Слободченко //Перинатологія і педіатрія.-№4 (40).-2009.-С.62-65.
8. Галникіна С. О. Сучасні можливості контролю вугрової хвороби / С. О. Галникіна // Український журнал дерматології, венерології, косметології. – 2015. – № 1. – С. 73-78.
9. Гігієна детей и подростков /Под ред.Сердюковской Г.К и Сухарева А.Г.- М.: Медицина, 1986.- С.186-232.

10. Гунченко О.О. Захворюваність та смертність населення України: динаміка та регіональний аспект / О.О. Гунченко // Геополітика і екогеодинаміка регіонів. – 2014. – №2 (10). – С 500-505.
11. Дворянкова Е.В. Особенности психоэмоционального статуса у дерматологических больных / Е.В. Дворянкова, М.В. Горячкина, З.Э.Рагимова //Экспериментальная и клиническая дерматокосметология. – 2007. – №3. – С.52-55.
12. Дерматозы лица: клинко-патогенетические и иммунологические аспекты / А.Д. Юцковский, Я.А. Юцковская, Н.В. Кусая [и др.] // Тихоокеанский мед. журнал. – 2008. – №3. – С. 78-82.
13. Дерматозы лица: клиноко-патологические и иммунологические аспекты/ Я.А. Юцковская, Е.В. Маслова, Н.Б. Метляева [и др.] // ДВ вестник дерматовенерологии, дерматокосметологии и сексопатологии. – 2007. – № 1. – С. 11-13.
14. Доскач С. С. Аналіз психологічних передумов становлення внутрішньої позиції дорослого у підлітків / С. С. Доскач // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – 2011. – Вип. 1. – С. 145-156.
15. Загальна гігієна: Посібник для практичних занять /За загальною ред. Даценко І.І.— Львів: Світ, 2001. — 472 с., іл.
16. Інформаційно-аналітичний центр медичної статистики Вінницької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/25501625
17. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри жінок у віковому аспекті : навчальний посібник / Л.Д. Калюжна. – К.: Грамота, 2009. – 127с.
18. Коляденко В.Г. Медицинская деонтология в дерматологии и венерологии / В. Г. Коляденко, А. Е.Федоренко, Д. Я. Головченко. – Киев : Здоровья, 1989. – 165 с.

19. Коляденко В.Г. Показники якості життя у дерматологічних хворих / В.Г. Коляденко, П.В. Чернишов // Укр. журнал дерматол., венерол., косметол. – 2005. – №2 (17). – С.11-14.
20. Коляденко Н. В. Взаємозв'язок між психічними станами та захворюваннями шкіри з позиції функціонального діагнозу / Н. В. Коляденко // Укр. журн. дерматології, венерології, косметології. – 2008. – № 3 – С.58-62.
21. Лошакова В.И. Демодекоз – актуальная проблема современной дерматокосметологии / В.И. Лошакова // Вестник последипломного медицинского образования. – 2001. – № 1.– С. 79-80.
22. Максимова Н.Ю. Соціально-психологічний аспект профілактики аддиктивної поведінки підлітків та молоді / Н.Ю. Максимова, С.В. Толстоухова. – К.: ДЦССМ, 2000.– 200 с.
23. Малкина-Пых И. Г. Болезни кожи. Освободиться и забыть. Навсегда / И.Г.Малкина-Пых. – М. :.Эксмо, 2007. – 224 с. 16
24. Монахов К. Н ., Монахова А, ІЛ, Монахова Л. А, Якубовский А. В. Справочник семейного врача. Кожные и венерические болезни / Под ред. проф. К. Н. Монахова. — СПб.: «Издательство «ДИЛЯ», 2005. — 160 с. 14
25. Обоснование моно- и комплексной терапии акне средней степени тяжести/Я.А.Юцковская, Н.Б. Метляева, Е.В. Маслова [и др.] // ДВ вестник дерматовенерол., дерматокосметол.и сексопатол. – 2008.– №2.–С. 9-15.
26. Одарченко В. І. Педагогічні умови формування здорового способу життя сучасних школярів / В. І. Одарченко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 9. – С. 69–72
27. Пересипкіна Т. В. Стан здоров'я та прогноз поширеності захворювань серед підлітків України / Т. В. Пересипкіна // Здоровье ребенка. – 2014. – № 8. – С. 12-15.

28. Пересипкіна Т.В. Динаміка стану здоров'я підлітків України / Т.В. Пересипкіна // Здоровье ребенка. – 2014. – № 1 (52). – С. 12-15.
29. Потекаев Н.Н. Современные представления об этиологии, клинике и терапии розацеа / Н.Н. Потекаев // Косметика и медицина. – 2001.–№ 6.– С. 15-21.
30. Прикладная медицинская статистика: учебное пособие для студ. мед. вузов / В. М. Зайцев, В. Г. Лифляндский, В. И. Маринкин. - 2-е изд. - СПб. : Фолиант, 2006. - 427 с.
31. Психологічні аспекти навчальної та інформаційної роботи з підлітками / Т.В. Проценко, Б.М. Ворник, К.О. Талалаєв, В. П. Коломієць // Укр. журн. дерматології, венерології, косметології. – 2003. – № 4. – С. 106-107.
32. Розамет крем - высокоэффективное средство лечения розацеа / А.М. Лалаева, С.И. Данилов, В.А. Пирятинская, Т.В. Грибанова // Вестник дерматологии и венерологии. – 2005. –№5.– С. 40-42.
33. Роль семьи в формировании поведенческих факторов риска среди подростков /М.С.Миронова, Н.П.Сетко //Здравоохранение Российской Федерации.-2011.-№1.-С.56-57.
34. Романюк Л. М. Сучасний стан системи медико-статистичної інформації в Україні // Вісн. соц. гіг. та орг. ОЗ України. — 2002. —№ 1. С. 48, 49.
35. Романюк Л. М., Польовчик В. І. Медико-статистична інформація в управлінні міською лікарнею // Вісн. соц. гіг. та орг. ОЗ України. — 2002. — № 3. — С. 56 58
36. Савчак В. І. Медсестринство у дерматовенерології: навч. підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-II рівнів акредитації / В.Савчак, М. Ковальчук. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 170 с. : іл.

37. Самгин М.А. Новое в патогенезе и местной терапии угревой сыпи / М.А. Самгин, С.А. Монахов // Вестник дерматологии и венерологии. –2003. – № 2. – С. 31-33.
38. Сизон О. О. Деякі психосоматичні аспекти у практиці дерматолога / О. О. Сизон, І. О. Чаплик-Чижо //Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія –2012. – № 3. – С.68-73.
39. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. Ю. В. Вороненко, В. Ф. Москаленко. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
40. Толстанов О.К. Охорона здоров'я дітей та підлітків. Частина II. Попередження дитячих захворювань : Навчально-методичний посібник./ О.К. Толстанов, В.А. Павловський. – Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І.Франка, 2009. – 208 с.
41. Удосконалення сучасних методів лікування вугрової хвороби / В. І. Степаненко, С. В. Іванов, Л. О. Наумова, О. М. Шупенько // Український журнал дерматології, венерології, косметології. – 2015. – № 1. – С. 40-49.
42. Усков О. А. Інтрапсихічні патерни підлітків з atopічним дерматитом / О. А. Усков // Медична психологія. – 2014. – Т. 9, № 4. – С. 56-61.
43. Федоренко О. Є. Дерматологічна патологія як медико-психологічна проблема / О.Є. Федоренко //Український журнал дерматології, венерології, косметології. – 2005. – №2. – С.6-9.
44. Фесюк О.П. Самооцінка школярами власної вихованості і культури здоров'я. Актуальні проблеми оздоровчої фізичної культури, фізичної реабілітації та валеології у сучасних умовах. Збірник наукових праць. Кіровоград,1999, №1, С. 32-35.

45. Центр медичної статистики МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/oth_stat.html
46. Шевченко С.І. Захворювання шкіри: психосоматичний аспект / С.І. Шевченко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2013.– №19.– С.191-199.
47. Шкірні та венеричні хвороби : підручник / М.О. Дудченко, В.Г. Коляденко, І.Р. Барияк [та ін.] ; за ред. М.О. Дудченка. – Вид. 2-ге стереотипне. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 239 с. : іл.). 13
48. Шугинина Е. Современные возможности лечения угревой сыпи и коррекции постэруптивных изменений кожи / Е. Шугинина, А. Дубинин // Косметика и медицина. – 2002. – №4.– С. 46-54.
49. Эренберг А. Анализ и интерпретация статистических данных: Пер. с англ. / Под ред. А. А. Рывкина. — М.: Финансы и статистика, 1981.
50. Юдина С. Г. Проблемы косметологии в Украине / С. Г. Юдина // Укр. журн. дерматології, венерології, косметології. – 2005. – № 1. – С. 68-69.
51. Юдина С. Г. Проблемы косметологии в Украине / С. Г. Юдина // Укр. журн. дерматології, венерології, косметології. 2005. - № 1. - С. 68-69. 35
52. Chren M.M. Skindex, a Quality of life measure for patients with skin disease: reliability, validity, and responsiveness/ Chren M.M., Lasek R.J., Quinn L.M. et al // J. Invest. Dermatol.– 1996.–107.– P. 707-713.
53. Cunliffe W.J. Acne: diagnosis and management./ Cunliffe W.J., Gollnick H.P.M.– London: Taylor and Francis, 2001.– P. 37-45.

54. Finlay A. Quality of life measurement in dermatology: a practical guide/ Finlay A. // British Journal of Dermatology.–1997.– №136.– P. 305-314.
55. Goilnick H. Management of acne: a report from a global alliance to improve outcomes in acne / Goilnick H., Cunliffe W., Berson D. et al // J. Am. Acad. Dermatol. –2003.– Vol. 49.– S. 31-37.
56. Hanly J. Neuropsychiatric syndromes in patients with systemic lupus erythematosus and rheumatoid arthritis / Hanly J., Fisk J., McCurdy G. // Rheumatol. – 2005. – Vol. 32(8). – P. 1459-1466.
57. Katsambas A. Quality of life in dermatology and the EADV / Katsambas A. // J. Eur. Acad. Dermatol. Venereol.– 1994.– 3.– P. 211-214.
58. Koo J.Y. Psychological aspects of acne/ Koo J.Y., Smith L.I. // Pediatr. Dermatol.– 1991.– 8.– P. 185-188.
59. Kurwa H. Dermatology inpatient admission greatly improves life quality / Kurwa H., Finlay A.Y. // British Journal of Dermatology.– 1995.– 133.– P. 575-578.
60. Lewis7Jones M.S. Monitoring childhood skin disease handicap/ Lewis7Jones M.S., Lawson V., Hill G., Finlay A.Y. // British Journal of Dermatology.– 1996.– 135 (Suppl. 47).– P. 52.
61. Mallon E. et al. The quality of life in acne / Mallon E. // Br. J. Dermatol.– 1999.– Vol. 140.– P. 672– 676.
62. Mallory SB. Illustrated manual of pediatric dermatology: diagnosis and management./ Mallory SB, Bree A, Chern P. – London: Taylor and Francis Group. –2006. – p.255.
63. Phillips T. A study of the impact of leg ulcers on quality of life: financial, social, and psychologic implications / Phillips T., Stanton B., Provan A. et al // J. Am. Acad. Dermatol.– 1994.–31.– P. 49-53.

64. Rauch P.K. Screening for psychosocial dysfunction in pediatric dermatology practice/ Rauch P.K., Jellinek M.S., Murphy J.M. et al // Clin. Pediatr.— 1991.— 30.— P. 493-497.
65. Stque M.J. Quality of life assessment in clinical trials: methods and practice / M.J. Stque, R.D. Hays, P.M. Fayers // New York: Oxford University Press, 1998.— 360 p.
66. The WHOQOL Group. The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL): position paper from the World Health Organization // Soc. Sci. Med.— 1995.—41.— P. 1403-1409.